

Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego
ul. Szkolna 22
84 – 113 Wierzchucino
tel. 58 6735033
e-mail: sp- wierzchucino@home.pl

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 20/2019 Dyrektora Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego
w sprawie wdrożenia Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych
i zewnętrznych zagrożeń psychofizycznych w szkole

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń psychofizycznych w Szkole Podstawowej im. K. Makuszyńskiego w Wierzchucinie

PODSTAWA PRAWNA:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 oraz z 2017 r. poz. 773 ze zmianami);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zmianami);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 i 1458 ze zmianami);
4. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292 ze zmianami);
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zmianami);
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 ze zmianami);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532 oraz z 2017 r. poz. 1643 ze zmianami);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249);
9. Statut Szkoły.

1. Procedury postępowania w przypadku ogłoszeniu alarmu w szkole/placówce oświatowej.

Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka, trwające około 15 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.

O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.

W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:

- ✓ wybranie numeru 112 lub odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:
  - rodzaj stwierdzonego zagrożenia
  - nazwę i adres szkoły
  - imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
  - telefon kontaktowy
  - zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie
  - w przypadku ataku terrorystycznego wskazać przypuszczalną liczbę terrorystów

- ✓ potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie

O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby w zależności od rodzaju zagrożenia:

- ✓ Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
- ✓ Policja 997
- ✓ Straż Pożarna 998
- ✓ Pogotowie Ratunkowe 999
- ✓ Pogotowie Energetyczne 991
- ✓ Pogotowie Gazowe 992
- ✓ Pogotowie Ciepłownicze 993
- ✓ Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- ✓ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- ✓ Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.

1. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
2. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
3. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela.
4. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.
5. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej.

Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych, zachowując zasady ppoż. szkoły. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

2. Procedury w przypadku wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły.

W przypadku wtargnięcia napastnika (terrorysty) należy:

1. Jeżeli nie ma szansy na ucieczkę, ukryć się, zamknąć drzwi na klucz (zabarykadować się) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
2. Wyciszyć i uspokoić uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Kazać bezwzględnie się wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
4. Poinformować policję i dyrektora szkoły wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
5. Zasłonić okno, zgasić światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.
6. Nie przemieszczać się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.
7. Stać poniżej linii okien, zejść ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
8. Zejść z linii strzału, położyć się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.
9. Jeżeli padną strzały, nie krzyżeć - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
10. Nie otwierać nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą należy:

1. Wykonywać bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
2. Na żądanie terrorystów oddać im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.

3. Poinformować, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
4. Nie patrzeć terrorystom w oczy, unikać kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
5. Nigdy nie odwracać się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji.
6. Nie zwracać na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
7. Nie lekceważyć napastnika i nie być agresywnym - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
8. Nie oszukiwać terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
9. Uspokoić uczniów, zawsze zwracać się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców.
10. Pytać zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
11. Zawsze korzystać z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.
12. Wykorzystywać należy meble np. krzesła w celu ochrony własnego ciała (położyć się jak najbliżej, najlepiej leżąc) chroni nas przed urazem , kopnięciem.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję należy bezwzględnie stosować się do poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, nie krzyczeć, nie zwracać się o pomoc(noszą helmy i tak nie słyszą co do nich mówimy), podstawowym zadaniem antyterrorystów jest unieszkodliwienie przeciwnika , a dopiero w dalszym działaniu udzielenie pomocy.

3. Procedury postępowania w przypadku podłożenia ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku.

1. Po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.

2. W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły, unikaj paniki.
3. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
4. W żadnym wypadku nie należy dotykać, zaglądać do podejrzanych, porzuconych pakunków, a o każdej takiej nietypowej sytuacji powiadomić niezwłocznie nauczyciela, lub inną osobę personelu szkoły znajdującą się w pobliżu .

4.Procedury postępowania w przypadku skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

4.1.Sytuacja, gdy nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymuje informacje o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną – np. telefon o zamiarze ataku):

Należy wówczas:

1. zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru;
2. natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku;
3. w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
4. w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
5. przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;
6. powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;
7. do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;
8. oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

4.2 Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte.

Należy wówczas:

1. nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać ciecchy aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;
2. pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
3. opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
4. powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję;
5. zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń;
6. natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;
7. jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;
8. po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
9. sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji lub służbom ratowniczym;
10. w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
11. przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;
12. powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;

13. oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

5. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole.

5.1. Agresja fizyczna

1. Uczeń, który zauważył zdarzenie, powinien niezwłocznie poinformować o tym nauczyciela dyżurującego lub wychowawcę.
2. Poinformowany nauczyciel musi rozdzielić uczniów, umieścić ich w bezpiecznym miejscu, z dala od pozostałych uczniów i zapewnić im opiekę.
3. Jeżeli jest to konieczne, nauczyciel udziela uczniom pierwszej pomocy i wzywa pogotowie.
4. Nauczyciel informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły pedagoga, wychowawcę klasy.
5. Wychowawca klasy lub pedagog przeprowadza rozmowę z uczestnikami zajęcia oraz uczniami, którzy byli świadkami, i ustala powody bójki/ pobicia oraz jej inicjatora.
6. Wychowawca klasy powiadamia o zdarzeniu rodziców/ prawnych opiekunów ucznia i wzywa ich niezwłocznie do szkoły. Podczas rozmowy z rodzicami dyrektor szkoły informuje ich o okolicznościach i ewentualnych konsekwencjach wobec uczniów.
7. Dyrektor szkoły poleca zabezpieczyć dowody zdarzenia celem ewentualnego przekazania policji (np. nagranie z monitoringu).
8. Jeżeli zajście miało miejsce po raz pierwszy, dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym i rodzicami uczniów podejmuje decyzję, czy zasadne jest powiadomienie o zdarzeniu policji (sprawa może zakończyć się polubownie).
9. Jeżeli sytuacja miała miejsce po raz kolejny, dyrektor szkoły powiadamia o zdarzeniu policję i przekazuje do jej dyspozycji uczniów. Gdy uczeń – sprawca nie ukończył 17 lat dyrektor szkoły informuje również sąd rodzinny.
10. Dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi kary przewidzianej w regulaminie szkoły.

5.2. Agresja słowna wobec uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.

2. Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga.
3. Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
4. Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
5. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
7. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
8. W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.
9. Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

5.3.Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia:

Objawy agresji skierowane na nauczycieli i pracowników szkoły:

- lekceważący stosunek do nauczycieli,
- arogancja wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- agresywny, bierny opór wobec nauczyciela,
- wulgaryzmy w stosunku do nauczyciela i pracowników szkoły,
- groźby wobec nauczycieli,
- odosobnione przypadki przemocy fizycznej.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznajemy:

- lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec ww., wyrażone w słowach lub gestach,
- prowokacje pod adresem ww. wyrażone w słowach lub gestach,

- nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody,
  - naruszenie ich prywatności i własności prywatnej,
  - użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej,
  - pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników,
  - naruszenie ich nietykalności osobistej.
1. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny szkoły, który powziął takie podejrzenie, ma obowiązek zgłoszenia powyższego faktu do dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności do pedagoga szkolnego lub wychowawcy klasowego.
  2. W obecności pracowników uczeń odbywa z nimi rozmowę wstępną i – jeżeli zachodzi podejrzenie, że działał pod wpływem jakichkolwiek środków psychoaktywnych bądź alkoholu wychowawca, pedagog lub dyrektor szkoły wzywają Policję
  3. Jeżeli uczeń w przypadku naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły nie był pod wpływem w/w środków procedura przebiega następująco:
    - jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz pierwszy wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji, następnie dyrektora, pedagoga oraz wychowawcę.
    - uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły za rażące naruszenie regulaminu szkoły i statutu szkoły,
    - szkoła może podpisać z rodzicami/prawnymi opiekunami i uczniem kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron,
    - jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on także poinformowany o zaistniałych okolicznościach.
  4. Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz kolejny w przypadku tego ucznia:
    - wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji, następnie dyrektora, pedagoga oraz wychowawcę,
    - uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenie regulaminu szkoły i statutu szkoły,
    - uczeń otrzymuje naganną ocenę z zachowania,

- szkoła może podpisać z rodzicami/prawnymi opiekunami i uczniem kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron,
  - sporządzona zostaje notatka służbowa z czynności szkoły, podpisana także przez rodziców/ prawnych opiekunów ucznia,
  - szkoła kieruje pismo do Sądu Rodzinnego z prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie dalszego postępowania,
  - jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, on także zostaje poinformowany o zaistniałych okolicznościach
5. Jeżeli zdarzenie powtarza się, szkoła występuje do sądu rodzinnego o zaostrenie środków, do skierowania do ośrodka włącznie.

6. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

6.1 W przypadku znalezienia podejrzanej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy:

1. zachować szczególne środki ostrożności
2. zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem
3. powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia odpowiednie służby za pomocą nr alarmowego 112
4. ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy
5. przekazać Policji lub innej odpowiedzialnej służbie zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji
6. opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.

6.2 W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy:

1. odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
2. powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
3. powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję
4. zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji
5. zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni
6. powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia
7. poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce

8. przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
9. podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania
10. i rozprowadzania środków odurzających.

6.3 W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:

1. powiadomić wychowawcę klasy ucznia
2. odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
3. powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
4. przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
5. powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
6. powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki
7. poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
8. przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
9. powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia oraz policję.

6.4 W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:

1. przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy, pedagogowi, dyrektorowi szkoły w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie oraz przekazać ucznia pod opiekę innego nauczyciela
2. wezwać karetkę pogotowia, rodziców/prawnych opiekunów ucznia
3. przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
4. powiadomić służby medyczne i policję.

6.5 W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”:

1. przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
2. w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
3. poinformować pedagoga/psychologa szkolnego
4. przekazać ucznia pod opiekę pedagoga szkolnego
5. poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
6. wezwać karetkę pogotowia ratunkowego
7. wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
8. przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
9. przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji
10. udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się
11. powiadomić służby medyczne.
12. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.

7. Procedura postępowania nauczycieli, wychowawców w przypadku próby samobójczej (usiłowania lub zamiaru samobójczego) ucznia poza terenem szkoły:

- Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia najlepiej od najbliższych np. rodziców.
- Poinformowanie o zdarzeniu dyrektora szkoły.
- Zawiadomienie przez dyrektora szkoły, organu prowadzącego i nadzorującego szkołę.
- Zebranie zespołu kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań:
  - zdiagnozowanie sytuacji
  - podjęcie działań interwencyjnych
  - podjęcie współpracy między instytucjonalnej.
- Rozmowy z uczniami prowadzone przez wychowawców, a w razie potrzeby w obecności psychologa, pedagoga szkolnego.
- Zwołanie Rady Pedagogicznej i poinformowanie o zaistniałej sytuacji.
- Wspieranie ucznia po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez:
  - pomoc w uzyskaniu przez ucznia i jego rodzinę pomocy specjalistycznej,

- realizację zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się dzieckiem.

- Otoczenie opieką psychologa / pedagoga szkolnego ucznia usiłującego popełnić samobójstwo, a jeżeli zaistnieje taka konieczność to również klasę.
- Unikanie rozpowszechniania problemu.
- Unikanie nadmiernej kontroli ucznia!
- Unikanie nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

8. Procedura postępowania na terenie szkoły: nauczycieli, wychowawców w przypadku próby samobójczej ucznia

- Nie wolno pozostawiać ucznia samego.
- Udzielić pierwszej pomocy uczniowi, bądź zapewnić jej udzielenie.
- Powiadomić wychowawcę i dyrektora szkoły.
- Powiadomić o zaistniałym zdarzeniu rodziców (opiekunów) ucznia.
- Wezwać pomoc (pogotowie, policję), jeżeli zaistnieje taka konieczność.
- Dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
- Zebranie Zespołu Kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań;
  - zdiagnozowanie działań interwencyjnych,
  - podjęcie działań interwencyjnych,
  - podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej.
- Zwołanie Rady Pedagogicznej i poinformowanie nauczycieli o zaistniałej sytuacji.
- Wspieranie ucznia po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez:
  - pomoc w uzyskaniu przez ucznia i jego rodziny pomocy specjalistycznej,
  - realizację zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się uczniem.
- Rozmowy z młodzieżą.
- Otoczenie opieką psychologa, pedagoga szkolnego ucznia usiłującego popełnić samobójstwo.
- Unikanie upubliczniania problemu.
- Unikanie nadmiernej kontroli ucznia!
- Unikanie poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

9. Procedura postępowania w przypadku dokonania przez ucznia samobójstwa.

- Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia i przekazanie ich dyrektorowi szkoły.
- Zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora szkoły.
- Zebranie Zespołu Kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań.
- Poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na zebraniu Rady Pedagogicznej.
- Poinformowanie uczniów na forum klasy przez wychowawców.
- Udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom.
- Stworzenie uczniom możliwości uczestnictwa w ceremoniach pogrzebowych.
- Unikanie upubliczniania problemu.
- Unikanie poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

10. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

10.1 Procedura do stosowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły.

1. Nauczyciel, któremu uczeń zgłosił fakt kradzieży na terenie szkoły przekazuje tę informację wychowawcy klasy ucznia.
2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem celem ustalenia okoliczności, świadków i sprawcę kradzieży.
3. Wychowawca informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców ucznia poszkodowanego oraz sprawcy kradzieży i wzywa ich do szkoły w celu poznania motywów czynu oraz naprawienia szkody (zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycia kosztów skradzionego przedmiotu).
5. Wychowawca wyciąga wobec ucznia- sprawcy , konsekwencje zgodne z zapisami w statucie szkoły.
6. W przypadku, gdy uczeń podejrzany o kradzież nie przyznaje się do winy lub po raz kolejny dopuścił się kradzieży albo , gdy trudno ustalić ewentualnego spraw

10.2 Otrzymanie przez ucznia prawomocnego wyroku ukończenia postępowania karnego

1. Po otrzymaniu zawiadomienia z sądu o prawomocnym ukończeniu postępowania karnego wobec ucznia dyrektor szkoły niezwłocznie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej winien przedstawić treść zawiadomienia
2. Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o skreśleniu uczniów.

3. Dyrektor szkoły powiadamia o decyzji Rady Pedagogicznej rodziców.
4. Dyrektor na podstawie przepisów kodeksu administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego –może wydać decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.

11. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.
2. W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga.
3. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji.
4. Następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
5. Wychowawcy klas oraz pedagog szkolny winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenia.
6. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
7. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem.
8. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
9. Wychowawca lub pedagog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
10. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem.
11. Należy bezzwzględnie zabezpieczyć zapisy monitoringu wizyjnego przed utratą.

12. **Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole**

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
5. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Wychowawca lub pedagog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

13. **Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów**

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.
2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/ prawnych opiekunów
3. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
4. Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie

do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

5. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
7. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
8. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
9. Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
10. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
11. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

14. **Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole**
  1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich

świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.

2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach
3. Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim
5. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
6. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.
7. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę
8. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
9. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
10. Należy bezwzględnie zabezpieczyć zapisy monitoringu wizyjnego przed utratą.

15. **Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole.**

Każdy nauczyciel, który jest świadkiem nieszczęśliwego wypadku w szkole i na terenie szkoły ma obowiązek:

1. Wezwania na miejsce wypadku pielęgniarki szkolnej, a w razie jej nieobecności (lub braku zatrudnienia) pedagoga szkolnego lub osobę wyznaczoną oraz udzielenia uczniowi pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie).
2. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia ucznia- wezwania karetki pogotowia.
3. Zawiadomienia rodziców ucznia o wypadku.
4. W zależności od okoliczności wypadku- zabezpieczenia jego miejsca.
5. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej – ma obowiązek opieki nad uczniem do czasu przyjazdu karetki lub pozostawienia ucznia pod opieką pedagoga szkolnego (obserwuje poszkodowanego).
6. W przypadku ucznia niepełnoletniego, jeśli istnieje konieczność zabrania ucznia do szpitala- towarzyszenia mu do czasu pojawienia się przy uczniu jego rodziców.
7. Poinformowania dyrektora szkoły oraz społecznego inspektora BHP o zaistniałym wypadku.
8. Sporządzenia notatki o okolicznościach zdarzenia.
9. Nauczyciel ma obowiązek sprawowania opieki nad uczniem od momentu wypadku do czasu zapewnienia uczniowi specjalistycznej pomocy i przekazania go rodzicom.
10. Należy bezwzględnie zabezpieczyć zapisy monitoringu wizyjnego przed utratą.

16. **Procedura reagowania w szkole w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy**

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole jest jednym z najważniejszych zadań placówki, jak i również przeprowadzenie wcześniejszych szkoleń prewencyjnych z zakresu profilaktyki przeciwdziałania cyberprzemocy, a w przypadku ujawnienia zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych..

16.1 Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna obejmuje:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

16.2 Ustalenie okoliczności zdarzenia:

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

- Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
- Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- Należy zadbać o udział nauczyciela informatyki w procedurze interwencyjnej, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

16.3 Zabezpieczenie dowodów:

- Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice oraz policja.

16.4 Identyfikacja sprawcy:

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy w ramach obowiązującego prawa.

- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z Policją.

16.5 Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania.

- Przeprowadzenie rozmowy z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej.
- Omówienie z uczniem skutków jego postępowania i poinformowanie o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane.
- Zobowiązanie sprawcy do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów.
- Ustalenie ze sprawcą sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- Należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nimi przebiegu zdarzenia, a także zapoznać z materiałem dowodowym i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

16.6 Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzieloną przez pedagoga szkolnego lub wychowawcę klasy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

16.7 Współpraca szkoły z Policją i Sądem Rodzinnym:

- Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić

o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.

- W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z Ustawy o postępowaniu z nieletnimi.
- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne itp.), dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

Dokument został opracowany przez Zespół ds. kryzysowych oraz zatwierdzony przez członków Rady Pedagogicznej. Z dokumentem został zapoznany również Inspektor ds. RODO, Rada Rodziców i Samorząd Uczniowski.